

JustitiedepartementetPolismyndigheten
Box 12256
102 26 Stockholm

Uppdrag att öka kostnadskontrollen och effektiviteten i den avgiftsfinansierade verksamheten

Regeringens beslut

Regeringen ger Polismyndigheten i uppdrag att vidta åtgärder för att öka kostnadskontrollen och effektiviteten i den avgiftsfinansierade verksamheten i allmänhet och passverksamheten i synnerhet. Myndigheten ska redogöra för vilka åtgärder man har vidtagit och avser att vidta med anledning av Ekonomistyrningsverkets fördjupade analys av Polismyndighetens avgiftsfinansierade verksamhet. När det gäller passverksamheten ska myndigheten även säkerställa att kostnader och intäkter ses över löpande och analysera vilken servicenivå som är lämplig för att uppnå syftet med verksamheten. När det gäller stämmningsmannadelgivning ska Polismyndigheten analysera förutsättningar för att indexera avgiften, lämna förslag på hur indexeringen skulle kunna genomföras och konsekvenserna av detta.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 1 december 2024.

Skälen för regeringens beslut

Den 25 november 2022 gav regeringen i uppdrag till Ekonomistyrningsverket (ESV) att genomföra en fördjupad analys av Polismyndighetens avgiftsfinansierade verksamhet. En del i uppdraget var att analysera och bedöma Polismyndighetens arbete med att följa upp och redovisa kostnader och intäkter i den avgiftsfinansierade verksamheten. En annan del var att analysera och bedöma förutsättningarna för att bedriva verksamheten inom ramen för gällande ekonomiska mål. Fokus var på verksamheter med betydande ackumulerande underskott, så som exempelvis passverksamheten.

ESV redovisade uppdraget den 3 november 2023.¹ ESV konstaterade att Polismyndighetens styrmodell innebär ett uppdelat ansvar, och att det därmed finns en risk för att helheten för de avgiftsbelagda verksamheterna inte fångas i styrningen. ESV pekade också på att det inte finns någon utpekad funktion som har ett helhetsansvar för att exempelvis säkerställa att avgiftsnivåerna är rätt, att det ekonomiska målet uppfylls eller att verksamheterna i sin helhet bedrivs kostnadseffektivt. ESV ansåg att det ekonomiska ansvaret för helheten behöver tydliggöras i styrningen av de avgiftsbelagda verksamheterna.

ESV bedömde därtill att Polismyndigheten behöver analysera kostnaderna för passverksamheten i större utsträckning än vad som görs i dag. En sådan analys bör omfatta att bedöma hur den ökade servicenivån påverkar kostnaderna och vilka kostnadsbesparingar som kan vara aktuella. Polismyndigheten rekommenderades även att analysera vilken avgiftsnivå som kan bli aktuell vid olika servicenivåer, och vilka konsekvenser som olika nivåer kan leda till.

Polismyndigheten har en omfattande avgiftsfinansierad verksamhet där intäkterna disponeras i verksamheten. Den består dels av offentligrättslig verksamhet såsom stämningsmannadelgivning, passhantering och nationella id-kort, dels av uppdragsverksamhet såsom forensisk undersökning, tjänsteexport, utbildning av ordningsvakter och kontroll av väktarhundar.

Intäkterna av avgifter och andra ersättningar uppgick till 1,7 miljarder kronor under 2023. Över tid finns det dock betydande upparbetade underskott i den avgiftsfinansierade verksamheten, bland annat i passverksamheten och i utbildningen av ordningsvakter.

Att Polismyndighetens passverksamhet är avgiftsfinansierad innebär att de avgifter man betalar när man ansöker om pass ska täcka kostnaderna för verksamheten. Underskottet i passverksamheten har ackumulerats under flera år. Med anledning av underskottet och de ökade kostnaderna har Polismyndigheten hemställt om att avgiften ska höjas.

Mot bakgrund av den ekonomiska omfattningen, att det långsiktigt har funnits problem att bedriva viss del av verksamheten inom ramen för målet om full kostnadstäckning och att det i stora delar är fråga om samhällsviktig

---

¹ Fördjupad analys av Polismyndighetens avgiftsfinansierade verksamhet, ESV 1012:49.

verksamhet anser regeringen att det är angeläget att Polismyndigheten vidtar åtgärder för att öka kostnadskontrollen och effektiviteten i den avgiftsfinansierade verksamheten i allmänhet och i passverksamheten i synnerhet.

På regeringens vägnar

Gunnar Strömmer

Maria Söderberg

Kopia till

Finansdepartementet/BA